

**51ο Δημοτικό Σχολείο
Αθηνών**

**Βυζαντινό
και Χριστιανικό
Μουσείο Αθηνών**

«Βρώμα... καί εύωδία»

*Βρώμα (το) : οτιδήποτε τρώγεται, έδεσμα, φαγητό, τροφή

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 51^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών

Τάξη / Τμήμα: Ε1'

Αριθμός μαθητών: 13

Αριθμός παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 8

Χώρες προέλευσης των παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία, Ουκρανία, Τουρκία, Βουλγαρία, Γεωργία.

Προφίλ της τάξης: Όλοι οι μαθητές μιλούν ελληνικά, με ορισμένους αλλοδαπούς μαθητές να έχουν μια σχετική δυσκολία κυρίως στο γραπτό λόγο.

Όνομα εκπαιδευτικού: Ιωάννης Λεμονιάς

Μουσείο: Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών

Συλλογή ή εκθέματα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης: πρόκειται για τα αντικείμενα καθημερινής χρήσης που χρησιμοποιούσαν οι Βυζαντινοί στο μαγείρεμα, στο σερβίρισμα, την αποθήκευση και μεταφορά τροφίμων που βρίσκονται στις προθήκες του μουσείου, ψηφιδωτά με αναπαραστάσεις αμπελιών και μαρμάρινα ανάγλυφα που θα χρησιμοποιηθούν κατά την επίσκεψη.

Ονόματα εκπροσώπων του μουσείου: Ευστάθιος Γκότσης και Παναγιώτης Βοσνίδης.

Στόχοι

Γνωστικοί

Οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν στοιχεία της καθημερινής ζωής στο Βυζάντιο, με έμφαση στην ποικιλία προϊόντων που χρησιμοποιούσαν και στον τρόπο που παρασκεύαζαν το φαγητό τους με αναγωγές στο σήμερα.
- Να εντοπίσουν τις επιρροές της Βυζαντινής παράδοσης στην καθημερινή ζωή τόσο στην Ελλάδα όσο και σε όλους τους λαούς της Βαλκανικής.
- Να διακρίνουν και να ονομάσουν τις ομοιότητες που υπάρχουν στις διατροφικές συνήθειες του τότε και του σήμερα.
- Να συλλέξουν πληροφορίες και να εντοπίσουν πως ό,τι έχει να κάνει με την διατροφή αποτυπώνεται στα έργα τέχνης εκείνης της περιόδου.

- Να συνειδητοποιήσουν πως υπάρχουν πάρα πολλά κοινά στοιχεία στις παραδόσεις των λαών που μας ενώνουν.

Συναισθηματικοί

Οι μαθητές:

- Να εργαστούν ομαδοσυνεργατικά.
- Να εξοικειωθούν με φαινομενικά μακρινά αλλά στην ουσία οικεία πολιτισμικά στοιχεία και δεδομένα (συνταγές μαγειρικής, μαγειρικά σκεύη, διατροφικές συνήθειες, κ.ά.).
- Να συνθέσουν τα κοινά πολιτισμικά στοιχεία για τη δημιουργία ενός δικού τους έργου τέχνης (σκεύος από πηλό).

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Οι συγκεκριμένες επισκέψεις στο μουσείο συνδέονται με το ΑΠΣ των μαθημάτων της Ιστορίας, της Φυσικής και των Θρησκευτικών της Ε΄ δημοτικού.

Δράσεις

Στη διάρκεια της ημερίδας «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» (Σάββατο 19 Ιανουαρίου 2013, Ξενοδοχείο Τιτάνια, Αθήνα), έγινε η πρώτη συνάντηση και συνεργασία εκπαιδευτικού και μουσειοπαιδαγωγού, ώστε να αποφασιστεί από κοινού το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και να δοθεί η ανάλογη διαπολιτισμική διάσταση.

Η επικοινωνία εκπαιδευτικού και μουσειοπαιδαγωγού από τη λήξη της ημερίδας έως και την πρώτη επίσκεψη ήταν διαπροσωπική με επίσκεψη στο μουσείο, τηλεφωνική και ηλεκτρονική.

Πριν την επίσκεψη στο μουσείο, η προετοιμασία βασίστηκε σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που λειτουργούσε στο μουσείο, το «Βρώματα και μαγειρείες», με θέμα την αναζήτηση των βυζαντινών γεύσεων.

Για τη συγκεκριμένη επίσκεψη σχεδιάστηκαν στο μουσείο καινούργιες δραστηριότητες - φύλλα εργασίας για τους μαθητές. Επιπλέον, στο σχολείο έγινε έρευνα στο διαδίκτυο για τη συγκέντρωση πληροφοριών και φωτογραφικού υλικού

σχετικά με το τι έτρωγαν οι Βυζαντινοί καθώς και συνταγές από τις χώρες προέλευσης των μαθητών.

Οι μαθητές, πριν την επίσκεψή τους, ενημερώθηκαν από τον εκπαιδευτικό τους για το πρόγραμμα, συγκέντρωσαν κείμενα παραδοσιακών συνταγών και κατέγραψαν τις εβδομαδιαίες τους διατροφικές συνήθειες. Το υλικό φάνηκε πολύ χρήσιμο και συνέβαλε στην επίτευξη όλων των στόχων του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Πραγματοποιήθηκε μία επίσκεψη των μουσειοπαιδαγωγών στην τάξη, την Παρασκευή 1 Μαρτίου, και δύο επισκέψεις των μαθητών στο Μουσείο, την Πέμπτη 16 Μαΐου 2013 και την Κυριακή 16 Ιουνίου 2013.

Εικόνα 1. Οι μουσειοπαιδαγωγοί επισκέπτονται το Ε1 στο σχολείο.

Η επίσκεψη των μουσειοπαιδαγωγών στην τάξη πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 1 Μαρτίου. Τις προηγούμενες μέρες είχε προηγηθεί η μελέτη των διατροφικών συνθηκών κάθε μαθητή, μέσα από την καταγραφή των φαγητών που κατανάλωσε ο καθένας μέσα σε μια εβδομάδα, αλλά και με την παρουσίαση συνταγών παραδοσιακών φαγητών από τη χώρα προέλευσης κάθε μαθητή. Την ημέρα, λοιπόν, της επίσκεψης έγινε συζήτηση και προετοιμασία με την παρουσία και των μουσειοπαιδαγωγών για το θέμα που μας απασχόλησε, δηλαδή, τις διατροφικές συνήθειες στο Βυζάντιο.

Η πρώτη επίσκεψη στο Μουσείο πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 16 Μαΐου. Εκεί, τα παιδιά είδαν από κοντά τα σχετικά εκθέματα και έλαβαν μέρος σε διάφορες δραστηριότητες, όπως στην κατασκευή αγγείων από πηλό.

Εικόνες 2 και 3. Μαθητικές κατασκευές από πηλό.

Στη δεύτερη επίσκεψη, την Κυριακή 16 Ιουνίου, τα παιδιά, μαζί με τους γονείς αυτή τη φορά, είχαν την ευκαιρία να δουν ξανά τα εκθέματα και να τα παρουσιάσουν στους γονείς τους, βασιζόμενα στις γνώσεις και τις πληροφορίες της προηγούμενης επίσκεψης.

Εικόνα 4. Οι μαθητές παρουσιάζουν εκθέματα στους γονείς τους κατά τη δεύτερη επίσκεψή τους στο μουσείο.

Μετά το τέλος της ξενάγησης ακολούθησε πικ νικ με παραδοσιακά πιάτα που είχαν ετοιμάσει οι μαθητές μαζί με τους γονείς τους, και που προηγουμένως είχαν παρουσιάσει ως συνταγές στην τάξη. Μέσα σε αυτό το εύθυμο κλίμα είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε για το φαγητό, για τις παραδοσιακές συνταγές, τις βυζαντινές συνταγές και τα κοινά στοιχεία που κάποιες από αυτές παρουσιάζουν.

Εικόνα 5. Πικ νικ στον εξωτερικό χώρο του μουσείου με παραδοσιακές συνταγές από τις χώρες καταγωγής των μαθητών.

Εικόνα 6. Σφουγγάτο με χόρτα.

Δράση με σαφή διαπολιτισμικό χαρακτήρα

1. Οι αλλοδαποί και οι Έλληνες μαθητές ανέλαβαν να φέρουν στην τάξη συνταγές και στο μουσείο φαγητά, χαρακτηριστικά δείγματα της παραδοσιακής τους κουζίνας, φέρνοντας έτσι σε επαφή τους συμμαθητές τους με ένα κομμάτι της κουλτούρας και του πολιτισμού της χώρας τους.
2. Στη διαδικασία αυτή ενεπλάκησαν ενεργά και οι γονείς που κλήθηκαν έτσι να εκπροσωπήσουν τις παραδόσεις της χώρας τους και να έρθουν σε μια δημιουργική και χωρίς προκαταλήψεις επαφή και επικοινωνία με τη διαφορετικότητα.
3. Τα παιδιά γνώρισαν στοιχεία της πολιτιστικής ταυτότητας των συμμαθητών τους.
4. Μέσα από τη βυζαντινή παράδοση τους δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσουν κάποια από τα κοινά πολιτιστικά χαρακτηριστικά που προέκυψαν μέσα από τη μακραίωνη συμβίωση των λαών κάτω από τη σκέπη του Βυζαντίου, και όλα αυτά να λειτουργήσουν ως σύμβολο ελπίδας για ένα καλύτερο μέλλον

που θα βασίζεται στον αμοιβαίο σεβασμό, στη συνεργασία, στην ομόνοια, στην ομοψυχία και στην αλληλοκατανόηση.

Η δράση ξεκίνησε το Φεβρουάριο και ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2013 (4 μήνες).

Αξιολόγηση

Μέσα από την παρατήρηση και ύστερα από συζήτηση με τους μαθητές και τους γονείς, προέκυψε ότι οι στόχοι επετεύχθησαν σε ικανοποιητικό βαθμό και πως η δράση αυτή αποτέλεσε την αφορμή για να έρθουν πιο κοντά γονείς και μαθητές και να δουν τη διαφορετικότητα μέσα από μια τελείως διαφορετική οπτική. Οι ίδιοι οι γονείς παραδέχτηκαν ότι δεν περίμεναν μέσα από αυτή τη δράση να γνωρίσουν τόσα πράγματα, ότι μαζί με τα παιδιά τους θα συμμετείχαν σε κάτι τόσο δημιουργικό και πρωτόγνωρο γι' αυτούς. Ήταν μια πολύ καλή αφορμή, ειδικά για τις μαμάδες, να κουβεντιάσουν πάνω σε παραδοσιακά γαστρονομικά θέματα, αλλά και να αναπτύξουν γόνιμο διάλογο γονείς (Έλληνες – αλλοδαποί) που δεν είχαν ανταλλάξει κουβέντα μεταξύ τους όλα αυτά τα χρόνια. Ίσως το μόνο αρνητικό ήταν πως δεν είχαμε υπολογίσει ότι στη δεύτερη επίσκεψη, λόγω της λήξης της σχολικής χρονιάς που είχε προηγηθεί, δεν είχαμε τη συμμετοχή που περιμέναμε. Πάντως, όλα κύλησαν ομαλά και η εμπειρία αυτή πιστεύουμε ότι θα λειτουργήσει ως οδηγός για μελλοντικά εγχειρήματα.